

Karsai Gábor: Nem meglepő és nem mulatságos a magyar gazdaság visszaesése

GAZDASÁG

szerző
KARSAI GÁBOR
olvasási idő
5 PERC
megjelent
2020.08.24. 15:00
utolsó frissítés
2020.08.24. 15:45

A friss GDP-adatok után már nyoma sincs a kormányzat kincstári optimizmusának, pedig lehetett látni az előjeleket. Jelentős lesz idén a visszaesés és régiós szinten megint csak sereghajtók vagyunk. A GKI Gazdaságkutató Zrt. vezérigazgató-helyettesének elemzése.

A magyar gazdaság idei második negyedévi 13,5%-os visszaesését számos elemző nevezte az elmúlt napokban a „bárki által vártnál mélyebb” recesszióknak. Kétségtelen, hogy ez a visszaesés mélyebb volt a különféle piaci konszenzusoknál, amelyek jellemzően 10-11%-os visszaesést valószínűsítettek (a pénzügyminiszter 10% körülit).

Voltak azonban, akik nagyjából ekkora visszaeséssel számoltak. [Így például az EU](#), amely nyári előrejelzésében 14,3%-os recessziót prognosztizált a második negyedévre. A GKI pedig 2020 júniusában 15% körüli zuhanást várt erre az időszakra

Bár a kormányzati propaganda mindenekelőtt azt emeli ki, hogy a magyar visszaesés kisebb volt az EU 14,1%-os átlagánál – tegyük hozzá csak minimális mértékben 0,6 százalékponttal –, de arról már nem nagyon esik

szó, hogy az EU átlagát főleg a járvány által különösen sújtott dél-európai országok esetenként 20% körüli visszaesése húzta le. A régióban egyelőre Magyarország a sereghajtó, s ezen csak az eddig adatot nem szolgáltató szlovén, horvát és észt számok megjelenése változtathat. Ráadásul a régiós országok kétharmadánál a mostani visszaesés mértéke csak egyszámjegyű volt.

A kormányzat most már jóval borúlátóbb számokat közöl a korábbiaknál:

A kormányzattól eltérően az MNB egyelőre hallgatásba burkolódzott, hiszen a jegybank még júniusban is kifejezetten növekedést (0,3-2%-osat) várt 2020-ra a magyar gazdaságtól. (Ehhez a mostani adatok alapján a második félévben példátlanul gyors, 7-10%-os második félévi növekedésre lenne szükség a tavalyi második félévhez képest.) Ez nyilvánvalóan teljesen irreális, a markáns korrekció elkerülhetetlen; amihez nem lehet könnyű hiteles jegybanki kommentárt megfogalmazni.

Természetesen a második negyedévi adat kihat az éves előrejelzésekre is. A pénzügyminiszter modellszámításai alapján már korábban jelezte, hogy az éves visszaesés a hivatalos 3%-kal szemben elérheti az 5%-ot, s az általa vártnál nagyobb második negyedévi visszaesés után talán már ezt is viszonylag optimista várakozásnak tekinti. Az EU éves szinten 7%-os magyar recesszióra számít.

Néhány piaci elemző immár akár 7% feletti visszaesést is lehetségesnek tart.

A GKI viszont nem változtat 6%-os, reálisabban egy 5-7%-os sávban bekövetkező GDP-csökkenést valószínűsítő előrejelzésén. Ennek megfelelően a második félévben az első félévi 6,1%-hoz hasonló, de a második negyedévinél lényegesen kisebb, 6% közeli visszaesésre számít. (A járvány markáns hazai vagy nemzetközi fellángolása azonban mélyebb visszaesést is okozhat).

A lassú kilábalást valószínűsíti többek között a GKI konjunktúraindex alakulása; az áprilisi, a járvány okozta pánik miatt bekövetkezett zuhanást ugyanis viszonylag lassú emelkedés követte. Az elmúlt négy hónapban a gazdasági szereplők még csak a felét tudták ledolgozni a pánikhatásnak. Sőt, júliusban és augusztusban kifejezett megtorpanás következett be, legutóbb a fogyasztói várakozások még kissé romlottak is, az üzletiek pedig nem változtak.

Kedvezőtlen jel, hogy az üzleti szféra foglalkoztatási hajlandósága augusztusban a júniusi szintre csökkent, s ha csak minimálisan is, de erősödött a lakosság munkanélküliségtől való félelme. Mindez a második negyedévi mélyponthoz képest javulásra, de a járvány előttinél lényegesen rosszabb konjunktúrára utal. Az ipar számára mindenképp a már járvány előtt világszerte komoly gondokkal küzdő járműipar perspektívája bizonytalan, mégpedig kínálati és keresleti oldalról egyaránt.

De a kereslet csökkenése a legtöbb szakágazatra a belföldi piacon is jellemző. Az építőipar rendelésállománya az első félév végén 20%-kal maradt el az egy évvel korábbtól. A külföldi turisták vendégéjszakáinak száma még júniusban is csak 7%-a volt az egy évvel korábbinak, s ha ebben a nyáron volt is javulás, az aligha lehetett markáns.

A balatoni szezon sem menti meg a helyzetet

Árnyékból a fényre

Reviczky Zsolt

A gazdasági visszaesés fontos tényezője a külkereskedelem visszaesése, mivel a válság éppen az exportot húzó ágazatokat, az autóipart, a turizmust és a szállítást érinti a legnagyobb mértékben, miközben az importot növelik például az egészségügyi és katonai beszerzések.

A hivatalos statisztikai adatok szerint a lakosság jövedelmének erős keresleti hatást kellene gyakorolnia a magyar gazdaságra, hiszen a KSH-adatai szerint

a keresetek az első öt hónapban csaknem 9%-kal emelkedtek (ezen belül májusban 9,4%-kal). A bérstatisztika azonban csak a teljes munkaidőben dolgozók adatait tartalmazza, s nem terjed ki az öt főnél kisebb cégekre. Mivel a járvány következtében jelentősen emelkedett a részmunkaidőben foglalkoztatottak száma, a válság okozta fizetéscsökkentések pedig jelentős részben a kis cégeknél következtek be, az idei hivatalos béremelkedés jelentősen túlbecsült, a valós bruttó béremelkedés így sokkal kisebb, a reálbér-emelkedés minimális lehet. (A részmunkaidősök arányának bérstatisztikai következményeiről [lásd itt.](#))

Figyelmeztető jel, hogy a költségvetés szja-ból származó bevételei az első hét hónapban csak 4,4%-kal, ezen belül pedig júliusban mindössze 2,4%-kal haladták meg az egy évvel korábbit. (Igaz, júniusban még 7%-os elmaradás volt.) Természetesen ebben szerepe van például a kevesebb foglalkoztatottnak is. Az szja-bevételek tömege érezhetően elmarad az infláció első hét hónapban 3,5%-os mértékétől. Ráadásul az áremelkedés az infláció méréséhez használt fogyasztói kosár szerkezetének jelentős megváltozása miatt nagymértékben alulbecsült. (A növekvő részarányú élelmiszerek ára ugyanis kiugróan emelkedett, a csökkenő részesedésű üzemanyagoké jelentősen csökkent.)

Ez a nyugdíjasokat különösen erősen érinti, akiknek tavalyihoz viszonyított reálbevételét a nyugdíjprémium természetes elmaradása is csökkenti. Nyilvánvaló, hogy a vállalkozói jövedelmek is csökkennek, miközben a szociális juttatások jellemzően változatlan összegűek. Ha emellett figyelembe vesszük a jövedelmek növekvő differenciálódását, a visszafogottabb hitelfelvételt és a jövővel kapcsolatos bizonytalanság növekedését, akkor joggal feltételezhetjük, hogy a lakosság fogyasztása az év egészében csökkenni fog, várhatóan 2-3%-kal.

A három éven át erőltetett módon, 15-20%-kal emelkedő állóeszköz-felhalmozás 2020. évi markáns lassulása már a járvány előtt várható volt. Így az idei első negyedévben bekövetkezett közel 2%-os visszaesésben a járvány előszelének csak részleges szerepe lehetett. Bár a járvánnyal összefüggésben

a cégek fejlesztéseit jelentős összegű és olcsó források támogatják, a jövőbeli kereslet nagysága és struktúrája annyira bizonytalan, hogy sok vállalkozás elhalasztja korábban tervbe vett beruházását. A vállalatok hitelállománya idén június végén jóval kisebb volt a márciusinál (bár az egy évvel korábbit így is meghaladta), holott a törlesztési moratórium jelentősen fékezte a visszaesést.

Jelentősen csökken a települési önkormányzatok beruházási kereslete a forráselvonás következtében. Az EU-támogatások korábbi gyors kiosztása, az azokhoz való sokszor indokolatlan ragaszkodás pedig korlátozza az EU-források terhére történő élénkítés lehetőségét. Emellett a magas bázis sem kedvez a beruházási volumen alakulásának. 2020-ban a beruházási volumen 10% körüli visszaesése várható, miközben középtávon a globális ellátási láncok átstrukturálásának a régió, így Magyarország is haszonélvezője lehet.

A magyar gazdaság az EU egészéhez hasonlóan minden bizonnyal 2022-re éri el 2019. évi GDP-szintjét.

Piacgazdasági reformok nélkül azonban féltő, hogy növekedési teljesítménye alapján régiós összehasonlításban csak a sereghajtók között lesz a helye.

A szerző a GKI Gazdaságkutató Zrt. vezérigazgató-helyettese